

פקודת מניעת זיהום מים בשמן [נוסח חדש], תש"ט—1980

פרק א': פרשנות ותחוללה

1. (א) בפקודה זו –

"העברה", לעניין שמן – העברה הציבור;

"כלי שיט" – כמשמעותו בחוק הספנות (כלי שיט), תש"ך-1960,¹ למעט כלי שיט צבאי; וכלי שיט המשמש בתפקידו עוזר לכלי שיט צבאי;

"מגחל נמלי" – כמשמעותו בפקודת הנמלים [נוסח חדש], תשל"א-1971²; "מפקח" – מי שמינוו שר הפנים להיות מפקח לפי סעיף 6;

"עבירה קנס" – עבירה לפי סעיפים 5 או 18;

"שםן" – שמן לטוגרו לרבות שמן מהול במים וכחילים המופקים ממנו.

(ב) פקודה זו תחול על מימי החופין של ישראל ומימה הפנים-ארצאים (להלן – מים).

2. הוראות פקודה זו באות לתוסיף על הוראות כל חיקוק שענין הגנת מים ולא לגורוע מהן או להחליפן.

3. על אף האמור בסעיף 1 (ב) יהולו הוראות סעיפים 6 עד 12, 20 ו-22 על כלי שיט ישראליים אף כשהם נמצאים מחוץ למימי החופין של ישראל.

4. על אף האמור בסעיף 1 (ב) רשאי שר התעשייה בהתקנות עט שר הפנים להחול את הוראות סעיפים 6 עד 12, 20 ו-22 על כלי שיט ישראליים הנמצאים מחוץ לתחום מימי החופין של ישראל ואשר נשקפת מהם סכנה זיהום מימי החופין של ישראל, בהתאם בכל אמנה בין-לאומית הבאה להסדר הפעלה סמכותם כאמור.

פרק ב': ביצוע

סעיף א': פנקסי שמן

5. (א) כל כלי שיט יצויר בפנקס שמן שבו תפורט כל פעולה הקשורה להעברת שמן מכלי השיט או אליו, פנקס השמן ינותל בידי הקברנית של כל השיט והוא ערוך באופן תקין.

(ב) שר הפנים ושר התעשייה יקבעו בתקנות את חובת בעלי כל השיט והקברנית לגבי החזקת פנקס שמן, עיריכתו, ניהולו, הרישומים בו והציגתו.

(ג) תקנות לפי סעיף 35 שענין פנקס שמן יראו אותן תקנות שהותקנו גם מכוח סעיף זה.

(ד) העובר על הוראה מהודאות סעיף זה או תקנות לפיו, דין – קנס 10,000 שקלים.

* נקבע בועדת החקה חוק ומשפט של הכנסת ביום י"ז באדר תש"ט (5 במרץ 1980) לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ה-1948; הצעת נוסח חדש פורסמה בתנ"ח, 40, עמ' 872.

נוסח זה בא במקומ פקודת שיפוכת של שמות לtower מיל'היט, 1936; עיר, 1936, חוט, 1, עמ' 216; ס"ח תשכ"ז פמי 2; תשל"ג, עמ' 2; תשל"ג, עמ' 134.

¹ ס"ח תש"ך, עמ' 70.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, 20, עמ' 443.

הגדרות ותחוללה

שמירת דין

תחוללה הוראות

תחוללה על
כל שיט מהו
למיים החופין

סימן ב': מפקחים

משמעות מפקחים

6. שר הפנים ימנה מפקחים למניעת זיהום מי ים בשמן.

משמעות מפקח

7. מפקח ראשי להיכנס לכלי שיט ולכל מקום אחר שיש בו מתקנים או חמרי העולמים לזהם מי ים בשמן, אולם לא יכנס למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו של בית המשפט.

בדיקה דוגמאית

8. נכנס מפקח לכלי שיט או למקום אחר מכוח סעיף 7 רשיי הוא לקחת דוגמאות מכל נחל הנילל, לנעמו, להיות מקור לויהם מי ים בשמן; דוגמאות כאמור מותר לבדוק במעבדה ולנהוג בהן בכל דרך אחרת.

דין מפקח
דין שוטר

9. שר הפנים רשיי להסמיד מפקח לעזרך חקירות וחיפושים כדי למנוע עבירות על פוקודה וו התקנות על פיה או כדי לגלוון; בהשתמשו בסמכות כאמור –

(1) יהא מפקח ראשי להשתמש בכל הסמכויות הננתנות לקצין משטרת בדרגת מפקח ומעלה לפי סעיף 2 לפקודת הפלוריצדרה הפלילית (עדות)³, וסעיף 3 לפקודה האמורה יחול על הודעה שרשם מכוח סמכות זו;

(2) דין מפקח לענין סעיף 24 (א) (1) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר והיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט–1969⁴, דין שוטר.

סימן ג': שפיכת שמן

פירוט וסמכויות

10. (א) לענין סימן זה –

"השר" – שר החברות או מי שהוא מינה לענין הנדון;

"מעשה" – לרבות מחדל:

(ב) סמכויות השר לפי סימן זה יופעלו בהחלטות עם שר הפנים.

דרישה המכטל
כלי שיט לנוקט
כולן או מקצתן – כמפורט בהודעה – אשר לדעת השר יש בהן כדי למנוע, להפסיק או
לצמצם את שפיכת השמן לים:

11. (א) נשפק שמן או שהוא לדעת השר חשד כי ישפיך שמן מכלlei שיט לים, ראשי השר למסור הודעה בכתב לבעל כלlei השיט, אשר בה הוא נדרש לעשות את הפעולות הבאות, כולן או מקצתן – כמפורט בהודעה – אשר לדעת השר יש בהן כדי למנוע, להפסיק או

לצמצם את שפיכת השמן לים:

(1) ליזננע מהזעם כלlei השיט ממקום שצוין בהודעה;

(2) להשיט את כלlei השיט אל המיקום שצוין בהודעה ולהשairoו שם עד לקבלת היתר מהשר להטתו למקום אחר;

(3) למנוע כל פריקה מכלlei השיט וטעינה אליו של כל מטען כמפורט בהודעה, אלא לפי היתר לכך מהשר;

(4) לעשות כל מעשה אחר בכלlei השיט או במתענו.

(ב) בהודעה לפי סעיף זה יציין הזמן שבו היא תיכנס לוחוקף וכל זמן אחר שבו יש לבצע את הפעולות המפורת.

(ג) מסירת הודעה לsocן או לכבירנט של כלlei השיט יראו אותה כמסירה לבעל הכלlei השיט.

³ אאי, ברק א', עמ' 439.

⁴ דין מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(ד) בהודעה לפי סעיף זה לא יידרש אדם לעשות אלא מעשים שהם סכירים ביחס למידת הנזק אשר, למיטב ידיעת השר, נגרם או עלול להיגרם עקב שפיכת המשן לים.

12. (א) נמסרה הודעה לפי סעיף 11 לבעל כל' שיט והוא לא ביצע את הפעולה שנדרש לבצע בהודעה או שנכשל בбиツוען, או שהיה השר סבר כי מפתה דחיפות הענן לא יהיה ספק בידו למסור הודעה כאמור, רשייא השר לנ��וט כל פעולה הנראית לו דרישה למונעת שפיכת שמן לים, להפקת מהוות או לצמצומה, ובכלל זה שימוש בכוח לשם כפיטת הצוות לדריית השות ההודעה וטילוק כל' השיט למקום שראה השר לנכון; הודעה מנומקת על דבר גניתת אמצעים כאמור ימסור השר לבעל כל' השיט.

(ב) לא ייקוט השר לפי סעיף זה אלא אמצעים שהם סכירים ביחס למידת הנזק אשר לפי מיטב ידיעתו נגרם או עלול להיגרם עקב שפיכת המשן לים.

פרק ג': קדון למניעת זיהום מיידים

13. (א) שר הפנים רשאי, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, להתקין התקנות בדבר כינונה של קרון למניעת זיהום מיידים (להלן – ה الكرן) במסגרת משרד הפנים.

(ב) שר הפנים יקבע בתקנות, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, את סדרי פעולה של ה الكرן.

כינון קרו
תקנות פטולתה

14. מטרת ה الكرן תהיה לרכזו את האמצעים הכספיים להחימה בזיהום מיידים, למניעת זיהום מיידים והופים, לביקורים ולפיקוח עליהם.

מטרת ה الكرן

15. כספי ה الكرן ייוועד למטרותיה בלבד ויוצאו לפי הוראות שר הפנים.

שימוש בכיספי
ה الكرן

16. בנוסף על הכספיים שיועמדו לרשות ה الكرן מתקציב המדינה, מקנות לפחות סעיף 32 ומוגירות לפחות סעיף 17 תהא ה الكرן רשאית לקבל כספים והקצבות מכל אדם לקידום מטרותיה ופעולתה.

תקנות להטלת
נבראה

17. (א) שר הפנים רשאי, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, להטיל התקנות אגרה להגנת איכות הסביבה הימית על בעלי כל' שיט או מפעלייהם וכן על בעלייהם או מפעלייהם של מיתקנים ביבשה או בים בהם שמהם עלול להישפך שמן או להיות מזרם למיידים.

(ב) דרכי קביעת האגרה, סיווגה לפי כל' השיט או המיתקנים, תעסוקתם, מטעניהם או כל מבחן אחר, דרכי גבייתה, וכל הסדר אחר לעניין האגרה, יקבעו בתקנות כאמור.

(ג) הנקנות מן האגרה ישולמו ל الكرן.

कנס על שפיכת
שמן למיידים

18. (א) נשפך שמן או ניתן לו לזרום למיידים, במישרין או בעקיפין, מכל' שיט או מכל' מקום ביבשה או מכל' מיתכן המשמש להעברת שמן מכל' כל' שיט או אליו, לכל' שיט אחר או ממנה, או לכל' מקום ביבשה או ממנה, בעלו או קברניטו של כל' השיט שמנבו ונשפך השמן או שמנבו ניתן לו לזרום, או החופש במרקען או האחראי למיתכן, לפי העניין, דין – קנס 37.500 שקלים, ואם כבר הורשע פעמי עברירה לפי סעיף זה, דין – קנס כאמור או מאסר שנה אחת.

(ב) נעברה עבירה לטפי סעיף זה בגין חבר בני אדם, רואים כאחראיו לה גם כל מנהל, שותף – לפחות שותף מוגבל – או פקיד אחראי של אותו חבר, ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה.

19. (א) החזק שמן במלחמים או בחלים אחרים בכלי שיט, כל גוזל שנשוף או שניתן לו לזרום מכלים או חללים אלה יראוו כשם ממשועתו בפקודה זו, זולת אם הכוח כי המלחמים או החללים נזקרו משם או כי השם הופרד מהגוזל על ידי מיתקן הפרדה.

(ב) נקבעו הליכים משפטיים נגד מי שאינו קברניט כל שיט. ניתן להביאו כרואה לעניין האמור בסעיף קטן (א)チュודה החתוםה ביד הקברניט; נתן הקברניטチュודה לפי סעיף זה בודעין שהוא כוותת או מטענה בפרט מחותמי, דינו – קנס.

(ג) בסעיף זה, "קברניט כלי השיט" – מי שצווין קברניט בחווה עם הוצאות.

20. בעל כלי שיט או קברניט שקיבלו הודעה לפי סעיף 11 ולא ביצעו פעולה מן הפעולות המוניות תוך הזמן שנקבע לביצועה, דינם – קנס 7.500 שקלים.

21. במשפט על עבירה לפי סעיף 18 תהיה זו הגנה טובה אם יוכיח הנאשם – הגנות לפעיף 18

- (1) אם נקבעו היליכים נגד הבעל או הקברניט של כלי שיט – כי זרימת השמן או הצורך בשיפתו היו תוצאה של התנהגות כלי השיט או מקרה נזק או תאונה לכלי השיט, ולענין היליכים עקב זרימת שמן – גם כי הקברניט נקט כל האמצעים הסבירים כדי למנוע את הזורימה;
- (2) אם נקבעו היליכים נגד אדם אחר עקב זרימת שמן – כי הוא נקט כל האמצעים הסבירים כדי למנוע את הזורימה.

22. במשפט על עבירה לפי סעיף 20 – הגנות לפעיף 20

(1) תהיה זו הגנה טובה אם יוכיח הנאשם אחת מآلלה:

- (א) ביצוע הפעולה נמנע מנסיבות שלא הייתה לו שליטה עליהן;
- (ב) הפעולה לא בוצעה עקב הצורך להציג חי אדם;
- (2) פרק ג' לחוק העונשין, חללי'ז-1977⁵, לא יחול.

23. ח比亚ה על עבירה לפי פקודה זו או תקנות על פיה יכול להגשים גם מנהל נמל.

24. (א) היה ליועץ המשפטיא לממשלה או בא-כחו או למנחל הנמל יסוד להגיה כי עבר אדם עבירה קנס, רשיי הוא למסור לו הזמנה למשפט בנוסח שנקבע; בהזמנה ייאשם במזומנים בעבירה המצוינת בה ותינתן לו הברירה לשלם קנס בשיעור שנקבע במקום להישפט על אותה עבירה.

(ב) מי שנמסרה לו הזמנה כאמור רשיי תוך שלוש ימים מיום המיסגה לשולם בcourtroom הנקוב בהזמנה, או לשלוות אליו בדוואר, את הקנס בשיעור שנקבע לעבירה המפורשת בהזמנה.

(ג) כל עוד לא החלט יועץ המשפטיא לממשלה או בא-כחו או למנחל להשתמש בסמכותו לפי סעיף זה לגבי אדם בשל עבירה, מותר לפתחו בתהליכי משפטיים שלא לפי סעיף זה נגד אותו אדם בשל אזהה עבירה, בכפוף לדבריו, את הקנס בשיעור זה כדי לחייב את היועץ המשפטי לממשלה או את בא-כחו או את מנהל הנמל להשתמש בסמכותו לפיו.

5 ס"ח חללי'ז, עמ' 226.

25. (א) שר הפנים יקבע בצו שיפורטם ברשותה את נוסח ההזמנה לעניין סעיף 24 ואת אופן מסירתה וכן את שיעור הקנס לכל עבירה קנס ולכל עבירה קנס חוזרת שעבר אותו אדם.

(ב) שיעור הקנס הקבוע בצו כאמור לא יעלה על 6,250 שקלים לUBEIRA ראשונה ועל 12,500 שקלים לכל UBIRAH חוזרת, ובבלבד שבUBEIRA על סעיף 5 לא יעלה על השיעור שנקבע באותו סעיף.

(ג) שר הפנים רשאי לקבוע בצו כאמור שיעורים שונים לKNS, בהתחשב בנפח כל השיטם, במקום ביצוע העבירה ובנסיבות אחרות.

26. שילם אדם את הקנס כאמור בסעיף 24 (ב) ואת הסכום הנקבע בהודעת החיוב כאמור בסעיף 30 (א) רואים אותו כאילו הוודה באשמה לפני בית המשפט, הורשע ונשא את ענשו.

27. (א) לא שילם אדם את הקנס וייחד עמו את הסכום הנקבע בהודעת החיוב בהוצאות או שילם את הקנס אך לא שילם את הסכום הנקבע בהודעת החיוב בהוצאות, ככלו או מכךתו, או שילם את הסכום הנקבע בהודעת החיוב אך לא שילם את הקנס – רואים את ההזמנה שנמסרה לו כאילו היהת הזמנה למשפט וכותב אישום שהומצאו ונמסרו לו על פי סימן ד' וסימן ה' של פרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965.⁶

(ב) לא שילם אדם את הקנס ואת הסכום הנקבע בהודעת החיוב בהוצאות כאמור בסעיף 30 (א) ובית המשפט הורשיע על העבירה, טיל עלייו בית המשפט קנס לא פחות מסכום הקנס שנקבע לו אותה עבירה לפי סעיף 25, זולת אם הוכחה הנאשם נסיבות מיזוחות שייפורשו בגין הדיון להצדקה הטלוו של קנס נמוך יותר, ורשאי הוא להטיל עלייו הוצאות המשפט בסכום שיקבע, בין שהתייצב לדין ובין שנשפט שלא בפניו.

28. אדם שנמסרה לו הזמנה לעניין סעיף 24, או שהואשם לפי פקודת זו, רשאי מנהל הנהל, בכוראו להשתמש בסמכויותיו לפי פקודת הנהלים [נוסח חדש], תשל"א-1971, שלא להרשותו לכלי שיט, שבו או בקשר אליו נعتبرה העבירה, לצאת מתחום הנהל כל עוד לא נמסרה למנהל הנהל ערובה לתשלוט הקנס או למתשלט המזכיר במקורה של הרשעה בעבירה; סכום הערובה, צורתה, תקופה, מנאה ודריכי גבייתה ייקבעו בתקנות.

29. (א) מי שהורשע בעבירה לפי סעיף 18 חייב בתשלוט הוצאות שהוציא אדם אחר –

(1) לנקיוי הים, החוף וכל אשר זוהם בשם שנשפך או תחרם אגב ביצוע העבירה;

(2) לאיטור השמן שנשפך או הזורם, למנייעת זיהום ממוני, להדרכתו ולצמצום הנזק שגורם.

(ב) בית המשפט שהרשייע אדם בעבירה על סעיף 18 רשאי בגין הדיון, בנוסף לכך, עונש שיטיל, לחיבבו בתשלוט הוצאות כאמור בסעיף קטן (א), יהיה סכום אשר יהיה, אם הוגש לה עלי כרך בקשה מאות מי שהוציאן.

(ג) החלטה בעניין הוצאות לפי סעיף זה, דינה, לעניין ערעור הנאשם ולענין גביית הסכום שנשפך, כפסק דין של אותו בית משפט שנייתן בתובענה אורחית.

(ד) הורשעו בעבירה כאמור בסעיף קטן (א) יותר מאדם אחד, רשאי בית המשפט, בהחלטתו לפי סעיף זה, להטיל את הוצאות על כל אחד ייחד או על מכךתו, או על כל אחד מהם בלבד, הכל כפי שנראה לבית המשפט בנסיבות העניין, ורשאי הוא, לעניין זה, לקבוע את החלק בסכום הוצאות שתשלומו יוטל על כל אחד מן התיכבים.

דין של משלט
הקנים והוואצאות

דין של מי
שאינו משלט את
הקנים והוואצאות

רובה לתשלוט
הקנים

חייבות בהוצאות
ニקי

⁶ ס"ח תשכ"ה, עמ' 161.

(ה) לא פסק בית המשפט בבקשתו לפי סעיף זה לוגפה, לא יגרע הדבר מזכותו של מי שהוציא את הוצאות להובען בתוכענה רגילה.

30. (א) נמסרה לאדם הזמנה עם ברירה לשלים קנס כאמור בסעיף 24 (א). רשאי מי שמסר לו את הזמנה לצרף להזמנה הודעת חיוב לגבי סכום הוצאות שהוציאו למטרת מן מהן ברירתם בסעיף 29 (א); הودעת החיוב תפרש את הזכאי לסכום הוצאות הנוקוב בה.

(ב) מי שנמסרה לו הודעת חיוב כאמור בסעיף קטן (א) רשאי, תוך שלושים ימים מיום המסירה, לשלים בבית המשפט הנוקוב בהזמנה, או לשולה אליו בדואר, את הסכום הנוקוב בהודעת החיוב, בנוסף על כל סכום הקנס שпорט בהזמנה, ואם עשה כן רואים אותו כאילו הויה באשמה לפניה בית המשפט, הורשע ונשא את ענסו, והסכום ששולם יעמוד לזכותו של הזכאי לו על פי הודעת החיוב.

31. שר המשפטים רשאי לקבוע סדרי דין מיוחדים לעניין סעיפים 29 ו-30.

32. קנס שהוטל בשל עבירה לפי פקודה זו ישולם לרן.

33. נטען כי נעבירה עבירה לפי פקודה זו בידי קברניט של כלי שיט, שעוזב את ישראל לפני חלוף המועד שבו ניתן היה לנוקוט נגדו בהליכים על אותה עבירה, ניתן לנוקוט נגדו בהליכים על אותה עבירה, על אף האמור بكل חיקוק אחר, בכל עת תוך חוק חדשניים להזרתו הראשונה לישראל.

34. קנס והוצאות שהטיל בית המשפט בהליכים נגד בעל כלי שיט או קברניטו על עבירה לפי פקודה זו, ושלא שולמו במועד ובדרך שקבע בית המשפט, רשאי בית המשפט להורות שהסכומים שלא שולם יונגה בדרך של עיקול, חפסה ומירה של כלי השיט, מיתקנו, צוידו זמכיריםיו; הוראה זו אינה גורעת מסמכויות אחרות של בית המשפט לעניין אכיפת התשלומים.

פרק ה': תקנות

35. שר הפנים ושר התחבורה רשאים להתקין תקנות לביצוע האמנה הבינ-לאומית למניעת זיהום הים בנפט, 1954 ז', או כל אמנה אחרת לישראלצד לה הבאה לתקן אותה אמנה, ובין השאר רשאים הם לקבוע בתקנות אלה שהעובד על הוראותיהם צפוי לעונש כפי שנקבע בסעיף 18.

36. על אף האמור בסעיף 1 (ב) יהא לתקנות לפי סעיף 35 מוקף לגבי כלי שיט ישראליי גם מעבר לתחום מימי החופין של ישראל – באשר הוא.

37. שר הפנים ושר התחבורה רשאים להתקין תקנות לביצוע הוראות סעיפים 3, 4, 6 עד 12, 20 ו-22; התקנות יובאו, לפני התקנתן, ליריעת ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת או ועדת אחרה שהחליטה עליה ועדת הכנסת.

שמעאל תמייר
שר המשפטים

? כ"א 171, נרכ' 5, עמ' 121.

לוח השוואה

נוסח חדש	נוסח ישן	נוסח חדש	נוסח ישן
17	ה7	השם	(1)1
33	(1)8	2	(2)1
34	(2)8	1	2
23	(3)8	18	3 רישיה
35	(א)9	21	3 סיפה
36	(ב)9	24	A3
6	(1)10	25	B3
7	(2)10	26	13
8	(3)10	27	73
9	(4)10	28	ה3
(א)11	(1)11	5	5
(ג)11	(2)11	19	6
(א)10	(3)11	29	7
(ב)11	12	30	A7
(א)11	13	31	B7
20	(1)14	32	ג7
22	(2)14	(א)13	(ד)1
12	15	14	(2)7
3	16	15	(3)7
4	17	16	(4)7
37	18	(ב)13	(5)7

מונחים המשמשים בנוסח זה

discharged	-	נפטר
allowed to escape	-	ניתן לירום
oil record book	-	פנק שמן
oil	-	שמן
occupier	-	תופש